

Ervaringen met *Sciadopitys verticillata*

Sciadopitys verticillata, ook wel parasolden of kransspar genoemd, is zeker geen alle-daags voorkomende conifeer. De naam dankt hij aan de naalden die steeds in kransen aan het einde van de scheuten staan, als een parasol. De groeiwijze is meestal dicht piramidaal en met name de eerste jaren is de groei langzaam (ca. 5 tot 15 cm per jaar). Daarna vormen zich iets langere scheuten en uiteindelijk wordt het een kleine boom.

Sciadopitys verticillata, wildvorm in het pinetum van Edwin Smits

Foto: Edwin Smits

Sciadopitys heeft het liefst een zure standplaats in de halfschaduw of volle zon met voldoende humusrijk materiaal en vochtigheid. Het is een zeer decoratieve, groenblijvende,

winterharde plant, die op vele plaatsen in de aanleg gebruikt kan worden, maar eveneens prima geschikt voor terras en balkon.

Sciadopitys verticillata, de enige soort van het geslacht hoort van nature thuis in de bergen van de Japanse eilanden Honshu, Shikoku en Kyushu. *Sciadopitys* hoort tot de familie *Sciadopityaceae* en heeft geen naaste verwanten. Evolutionair gezien is het geslacht heel oud, net als het geslacht *Ginkgo*.

Het is een langzaam groeiende, kleine tot middelgrote boom, die gedurende het gehele jaar een prima blikvanger in de tuin kan vormen. Er zijn ook enkele zeer fraaie dwergvormen met compacte, piramidale habitus of cultivars met brede en dikke donkergroene twijgen, die bijzonder geschikt zijn als solitairplant in de tuin.

Uitbreiding van het sortiment

Als hobbyist met speciale interesse voor de *Sciadopitys verticillata* (kortweg noem ik ze 'sciads') bezocht ik in mei van dit jaar tijdens een excursie in Noord-Duitsland een interessante *Rhododendron*-kwekerij, waar ook *S. verticillata* gekweekt wordt.

Bloeiwijze (links) en rijpe kegels (rechts) van *Sciadopitys verticillata*

Foto: Joop Dahm

Begin jaren vijftig had de vader van de huidige eigenaar enkele mooie compacte, maar tevens fraai opgaande en sierlijke exemplaren aangeplant in het bosrijke gedeelte van zijn kwekerij.

Op oudere leeftijd, na ca 20 jaar, vormt de eenhuizige conifeer kegels. Dit gebeurt niet elk jaar. Het zaad uit de kegels wordt gewonnen en gezaaid in de speciaal geprepareerde zaaibedden.

Bij het bekijken van de verzameling jonge bomen, vielen enkele zeer fraaie, mooi compacte exemplaren op met brede, dikke, niet al te lange, twijgen. De kweker had een aantal jaren geleden tussen zijn zaailingen één bijzondere zaailing gesignaleerd en daarna enkele jaren ter observatie gehouden. Als je een nieuwe plant aan het sortiment wilt toevoegen, dient die plant wel een kwalitatieve meerwaarde te hebben ten opzichte van het bestaande sortiment. Inmiddels is de kweker overtuigd van deze meerwaarde en heeft hij de plant op geringe schaal vermeerderd. De kweker heeft zijn aanwinst nog geen cultivarnaam gegeven, maar dat zal ongetwijfeld gebeuren.

Na het uitwisselen van informatie over onze ervaringen met *Sciadopitys* kon ik een exemplaar van de kweker kopen, een bijzondere aanvulling voor mijn sortiment.

Kwaliteitsaspecten

In Nederland is de collectiehouder van de *Sciadopitys verticillata* de heer Wiel Linssen van kwekerij Libo te Baexem. Zijn collectie bestaat uit ca. 60 klonen, waarvan het grootste gedeelte is benaamd.

Er staat een aantal planten ter beoordeling. De collectiehouder huldigt eveneens het standpunt dat de planten die ter beoordeling staan, wel een duidelijke kwalitatieve verbetering dienen te zijn van het bestaande sortiment, alvorens tot een daadwerkelijke benaming wordt overgegaan. Dus dat wordt afwachten en de tijd nemen om al de facetten

Rijpe zaden (links) en jonge kiemplantjes (rechts) van *Sciadopitys verticillata*

Foto: Joop Dahm

die met kwaliteitsaspecten te maken hebben, te kunnen beoordelen.

Belevissen met zaaïen

Een aantal jaren geleden ben ik begonnen met het zaaïen van de *Sciadopitys verticillata*. Het leek mij een bijzonder interessante en

Sciadopitys verticillata 'Sternschnuppe', een bijzonder fraaie cultivar

Foto: Joop Dahm

boeiende uitdaging. Inderdaad, met vallen en opstaan.

Het begint al met het verkrijgen van goed zaad, het liefst van Nederlandse of Europese afkomst. Zaad van de *S. verticillata* is schaars en vaak moeilijk verkrijgbaar. Vandaar mijn oproep aan de lezers van *Arbor Vitae* voor zaad: zie de aankondiging aan het einde van dit artikel.

Het is niet eenvoudig met zaaien succesvol te zijn. Kwellingen van o.a. allerlei ongunstige schimmels en slakken geven een grote bron van irritatie. Het zoeken naar adequate en creatieve oplossingen vormt echter de uitdaging.

Tegen de slakken hebben wij inmiddels een structurele en adequate oplossing gevonden door insectengaas rondom de zaaikisten te bevestigen.

Voor de voorziening van gunstige bodemschimmels dienen wij bij de zaailingen mycorrhiza's toe en wel in de vorm van endomycorrhiza's. Hierdoor ontstaat een gunstige wisselwerking tussen de mycorrhiza en de zaailing. De zaailing geeft voeding aan de mycorrhiza en de mycorrhiza geeft de zaailing bescherming tegen allerlei ongewenste schimmels. Zo proberen wij o.a. het proces van de kiemplantenziekte te voorkomen.

Verder in het zoekproces en de uitdaging zit

ook het vinden van het optimale zaaimedium en de daarbij behorende micro-organismen. Hoe krijg je een goed en gezond bodemleven, maar ook voldoende bodemvruchtbaarheid? Minstens zo belangrijk zijn de aspecten van de waterhuishouding, niet te veel en niet te weinig water, maar juist voldoende en op het goede moment.

Ja, je krijgt op deze wijze wel steeds meer bewondering en respect voor die kwekers die er iedere keer opnieuw in slagen om visueel aantrekkelijke, gezonde en hoogwaardige planten te kweken.

Meestal is in het sortiment *Sciadopitys* alleen de soort *S. verticillata* bekend, doch er zijn een aantal bijzondere cultivars die mijns inziens meer aandacht verdienen zoals:

'Golden Rush' Breed piramidaal, zeer aantrekkelijke gele naalden, matig sterke groei

'Grüne Kugel' Zeer fraaie dwergvorm, donkergroene naalden, breed piramidaal groeiend

'Marilyn Monroe' Bontnaaldige vorm, meer geel in de naalden dan 'Variegated'

'Ossorio Gold' Helder gele, lange naalden met een wat losse opbouw

'Picola' Breed piramidale, zeer compacte dwergvorm met glanzend donkergroene naalden

'Sternschnuppe' Opvallend en een bijzondere uitstraling; met lange, brede, dikke en donkergroene naalden, iets open groeiwijze

'Variegated' Bontnaaldige vorm.

Oproep aan de lezers van *Arbor Vitae*:

Om goed, betrouwbaar en vooral vers zaad te krijgen, ben ik op zoek naar een fraaie compacte *Sciadopitys verticillata*, die zaad dragende kegels heeft. Mocht u of iemand binnen uw kennissenkring een *S. verticillata* weten te staan die aan deze voorwaarden voldoet, wilt u dan zo vriendelijk zijn mij hierover te informeren?

Joop Dahm, Esdoornstraat 54, 6681 ZM Bommel. T: 0481-462470, 06-10392588 of bij voorkeur per e-mail: joopdahm@yahoo.com